

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om upphävande av lagen om godkännande av vissa bestämmelser i avtalet om Finlands anslutning till tillämpningskonventionen till Schengenavtalet om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna och i slutakten till anslutningsavtalet samt i samarbetsavtalet mellan Schengenstaterna och Island och Norge

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås upphävande av lagen om godkännande av vissa bestämmelser i avtalet om Finlands anslutning till tillämpningskonventionen till Schengenavtalet om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna och i slutakten till anslutningsavtalet samt i samarbetsavtalet mellan Schengenstaterna och Island och Norge. Den 15 juni 1998 godkände riksdagen protokollet om Finlands anslutning till Schengenavtalet om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna samt avtalet om Finlands anslutning till tillämpningskonventionen till Schengenavtalet om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna och slutakten till detta. Samtidigt godkände

riksdagen också ikraftträdandelagen om dessa avtalsarrangemang samt de ändringar av polislagen, utlänningslagen, strafflagen och skjutvapenlagen som följde härav. När Schengenregelverket införlivades med Europeiska unionens regelverk genom Amsterdamfördraget om ändring av fördraget om Europeiska unionen, fördragen om upprättandet av Europeiska gemenskaperna och vissa akter som hör samman med dem kunde Schengenavtalen inte genomföras nationellt i Finland. För tydlighetens skull bör därför lagen om ikraftträdande av Schengenavtalen upphävas. Lagen har inte trätt i kraft. Meningen är att lagen om upphävandet skall träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och stadfästs.

MOTIVERING

1. Nuläge och de föreslagna ändringarna

Finland anslöt sig till Schengensystemet tillsammans med Sverige och Danmark genom anslutningsfördrag som undertecknades i december 1996. Norge och Island, vilka inte tillhör Europeiska unionen (EU), tillträdde också Schengenregelverket genom ett samarbetsavtal mellan dessa länder å ena sidan och parterna i Schengenkonventionen å andra sidan.

Regeringens proposition om Finlands anslutning till Schengenregelverket överlämnades till riksdagen i mars 1998 (RP 20/1998 rd). Propositionen ledde till att riksdagen den 1 juni 1998 godkände protokollet om Finlands anslutning till avtalet om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna samt avtalet om Finlands anslutning till tillämpningskonventionen till Schengenavtalet om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna och slutakten till detta. Samtidigt godkände riksdagen också ikraftträdandelagen om dessa avtalsarrangemang samt de ändringar av polislagen, utlänningslagen, strafflagen och skjutvapenlagen som följde härav (RSv 62/1998 rd). Den 10 juli 1998 ratificerade republikens president avtalen och stadfäste de lagar som ingick i propositionen. Avtalen och ikraftträdandelagen har dock inte kunnat sättas i kraft och de har inte heller publicerats i vare sig Finlands författningssamling eller Finlands fördragsserie.

Enligt det s.k. Schengenprotokollet till Amsterdamfördraget om ändring av fördraget om Europeiska unionen, fördragen om upprättandet av Europeiska gemenskaperna och vissa akter som hör samman med dem (FördrS 54—55/1999) har Schengenregelverket införlivats inom Europeiska unionens ramar sådant det fastställts i EU-rådets beslut 1999/435/EG och 1999/436/EG. Sedan

Schengenregelverket blivit en del av EG-lagstiftningen har EU-rådet ingått ett nytt samarbetsavtal med Norge och Island (EGT L 176/35, 10.7.1999), vilket ersätter det tidigare avtalet mellan parterna i Schengen å ena sidan och Norge och Island å andra sidan. Amsterdamfördraget trädde i kraft den 1 maj 1999 och i enlighet med de nämnda

besluten av rådet har Schengenregelverket tillämpats i de nordiska länderna från och med den 25 mars 2001.

I tiden önskade man sköta Finlands anslutning till Schengenavtalen respektive godkännandet av Amsterdamfördraget genom var sin proposition, eftersom Amsterdamfördraget inte var i kraft då propositionen om Schengenavtalen utarbetades. Det ansågs att Finland inte kunde uppfylla kriterierna för tillämpningen av Schengenregelverket om inte anslutningen till avtalen hade laga kraft. Man ville inte att denna process skulle fördröjas till följd av en eventuell försening av ikraftträdandet av Amsterdamfördraget.

Eftersom Schengenregelverket har blivit en del av EU-samarbetet kan Schengenavtalen efter ikraftträdandet av Amsterdamfördraget inte sättas i kraft nationellt, varken enligt EU-rätten eller enligt statsförfattningsrätten. Genom EU-lagstiftningen har Schengenregelverket blivit en del av de regler som tillämpas i Finland och finska myndigheter har ansvaret för den nationella förvaltningen i enlighet med Schengenavtalen och beslut som fattas av relevanta EU-organ. För att tydliggöra det nationella rättsläget i Finland bör därför den icke i kraft satta ikraftträdandelagen av den 10 juli 1998 om Schengenavtalen upphävas.

De andra nationella lagändringarna som tillämpningen av Schengenavtalen krävde och som ingick i regeringens proposition i ärendet har däremot satts i kraft (polislagen 315/2001, utlänningslagen 179/2001, strafflagen 234/2001 och skjutvapenlagen 180/2001). Schengenregelverket sådant det lyder enligt de nämnda besluten av EU-rådet har publicerats i ett meddelande av utrikesministeriet (FördrS 23/2001).

2. Propositionens verkningar

Genom propositionen skapas klarhet i det rättsliga läget i Finland i fråga om tillämpningen av Schengenregelverket. Propositionen är av formell karaktär och har sålunda inte vare sig ekonomiska, organisatoriska eller andra verkningar.

3. Beredningen av propositionen

Inledandet av tillämpningen av Schengenregelverket och frågor som hör samman därmed har varit föremål för beredning vid flera ministerier. Frågan om upphävandet av lagen om ikraftträdande av avtalen har behandlats i EU-ministerutskottet. Regeringens proposition har utarbetats som tjänsteuppdrag vid utrikesministeriet.

4. Ikraftträdande

I enlighet med EU-rådets beslut har Schengenavtalen tillämpats i Finland sedan den 25 mars 2001. Ikraftträdandelagen om Schengenavtalen har inte kunnat sättas i kraft i Finland. Att lagen upphävs har inga direkta

rättsliga verkningar, men av lagstiftningstekniska skäl föreslås det att lagen om upphävande av ikraftträdandelagen skall träda i kraft så snart som möjligt.

5. Lagstiftningsordning

Ikraftträdandelagen om Schengenavtalen stiftades i s.k. inskränkt lagstiftningsordning. Det är alltså fråga om en s.k. undantagslag som i författningshierarkin jämförs med vanliga lagar och som får upphävas genom en lag i vanlig lagstiftningsordning (RP 1/1998 rd).

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om upphävande av lagen om godkännande av vissa bestämmelser i avtalet om Finlands anslutning till tillämpningskonventionen till Schengenavtalet om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna och i slutakten till anslutningsavtalet samt i samarbetsavtalet mellan Schengenstaterna och Island och Norge

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §	i slutakten till anslutningsavtalet samt i
Härmed upphävs lagen den 10 juli 1998 om	samarbetsavtalet mellan Schengenstaterna
godkännande av vissa bestämmelser i avtalet	och Island och Norge.
om Finlands anslutning till	
tillämpningskonventionen till	2 §
Schengenavtalet om gradvis avskaffande av	Denna lag träder i kraft den
kontroller vid de gemensamma gränserna och	2001.

Helsingfors den 14 juni 2001

Republikens President

TARJA HALONEN

Utrikesminister *Erkki Tuomioja*